

BESCHIKKING AANVRAAG OM VERGUNNING ARTIKEL 19d NATUURBESCHERMINGSWET 1998 D.D. 18 oktober 2007 en 2007-012830 VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Aanvraag en procesverloop:

Bij brief van 20 juli 2007 heeft Mw. Drs. J.B.Ch. Rauwenhoff, Postbus 26 te Maarn (hierna te noemen aanvrager), een aanvraag ingediend voor een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna de Nbw 1998.

De aanvraag omvat een herstructurering van Landgoed Tongeren.

Naast het aanvraagformulier bestaat de aanvraag uit de volgende gegevens en bescheiden:

- Ontwikkelingsvisie BV Landgoed Tongeren. Concept, d.d. december 2006.
- Herstructurering Landgoed Tongeren. Effectbeoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet, Grontmij, projectnummer 230205, d.d. 16 juli 2007.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Epe en de Gelderse milieufederatie zijn op de hoogte gebracht van de aanvraag en in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

De gemeente Epe heeft niet binnen de gestelde termijn gereageerd.

De Gelderse Milieufederatie heeft per brief d.d. 23 augustus 2007 gereageerd.

Ontvankelijkheid:

Op grond van de bij de aanvraag ontvangen gegevens en bescheiden wordt de aanvraag ontvankelijk geacht.

Wettelijk kader:

Artikel 19d, lid 1, Nbw 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen projecten te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een op grond van artikel 10a, eerste lid, van de wet aangewezen gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval, projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19 Nbw 1998 bepaalt dat bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, rekening moet worden gehouden met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben gelet op de instandhoudingsdoelstelling van het betrokken gebied (artikel 19 e van de wet). Als er sprake is van een vastgesteld beheersplan moet ook daarmee rekening worden gehouden.

Artikel 19f Nbw 1998 bepaalt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van het gebied, maar wel significante gevolgen kunnen hebben voor een dergelijk gebied, door de initiatiefnemer een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied moet worden gemaakt.

Indien er geen zekerheid is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast, kan alleen een vergunning worden verleend bij ontstentenis van alternatieve oplossingen en om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard (artikel 19g). Wanneer het betrokken gebied een gebied is met een prioritaire habitat en/of prioritaire soort, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijk gunstige effecten worden

aangevoerd of, na advies van de Europese commissie, onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Tevens dienen compenserende maatregelen te worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft (artikel 19h).

Artikel 10a Nbw 1998 bepaalt dat onze Minister gebieden aanwijst ter uitvoering van richtlijn (EEG) nr. 79/409 (Vogelrichtlijn) en richtlijn (EEG) nr. 92/43 (Habitatrichtlijn).

Ingevolge artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, gelden de reeds door de Minister aangewezen Vogelrichtlijngebieden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de wet.

Nu de habitatrichtlijngebieden nog niet zijn aangewezen dient een aanvraag om vergunning op grond van artikel 19d Nbw 1998 richtlijn conform te worden geïnterpreteerd. De habitatrichtlijngebieden vallen binnen de reikwijdte van artikel 10a lid 1 en voor zover activiteiten negatieve gevolgen hebben voor deze gebieden geldt op grond van artikel 19d Nbw 1998 een vergunningplicht.

Het gebied Veluwe is op 20 mei 2003 als geheel aangemeld als speciale beschermingszone krachtens de Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Op 8 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld op basis waarvan Nederland het gebied moet aanwijzen. Het gebied is nog niet aangewezen en er zijn nog geen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. De concept instandhoudingsdoelstellingen worden bij de beoordeling betrokken

Natura 2000-doelen:

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Tabel 1 Instandhoudingsdoelstellingen (bron: Gebiedendocument Veluwe)

(= behouddoelstelling; > ontwikkeldoelstelling; =<) behouddoelstelling maar achteruitgang toegestaan ten gunste van specifieke ontwikkeldoelstellingen)

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	>	>
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=
H2330 Zandverstuivingen	>	>
H3130 Zwakgebufferde vennen	=	=
H3160 Zure vennen	=	>
H3260 (subtype A) Beken en rivieren met waterplanten	>	>

H4010 (subtype A) Vochtige heiden	>	>
H4030 Droge heiden	>	>
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	>
H6230 Heischrale graslanden	>	>
H6410 Blauwgraslanden	>	>
H7110 (subtype B) Actieve hoogvenen, heideveentjes	>	>
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>
H9120 Beuken-Eikenbossen met hulst	>	=
H9160 (subtype A) Eiken-Haagbeukenbossen	>	=
H9190 Oude eikenbossen	>	>
H91E0 (subtype C) Vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen	>	>
Soorten	<i>Doelstelling omvang leefgebied</i>	<i>Doelstelling kwaliteit leefgebied</i>
Gevlekte witsnuitlibel	>	>
Vliegend hert	>	>
Beekprik	>	>
Rivierdonderpad	>	=
Kamsalamander	=	=
Meervleermuis	=	=
Drijvende waterweegbree	=	=
Broedvogels	<i>Doelstelling omvang leefgebied</i>	<i>Doelstelling kwaliteit leefgebied</i>
Wespendief	=	=
Nachtzwaluw	=	=
IJsvogel	=	=
Draaihals	>	>
Zwarte specht	=	=
Boomleeuwerik	=	=
Duinpieper	>	>
Roodborsttapuit	=	=
Tapuit	>	>
Grauwe klauwier	>	>

Aanvraag:

De aanvraag betreft de uitvoering van maatregelen om het landgoed als particulier bezit duurzaam in stand te houden.

De volgende maatregelen worden voorgesteld:

- herstructurering van de agrarische bedrijven
- natuurontwikkeling in het brongebied van de Tongerense beek
- zonerings van de recreatie om overlast te beperken
- realisatie van woon- en/of werkfunctie in vrij komende agrarische bedrijven.

Voor de twee agrarische bedrijven worden t.z.t. twee afzonderlijke vergunningen aangevraagd.

Zienswijze:

Gemeente Epe heeft binnen de gestelde termijn niet gereageerd.

De *Gelderse milieufederatie* geeft in haar zienswijze aan dat aan de vergunning de voorwaarde dient te zijn verbonden dat gronden die een natuurfunctie krijgen ook als zodanig worden bestemd.

Beoordeling van de aanvraag:

Teneinde vast te stellen of het project vergunbaar is, wordt op grond van de Nbw 1998 getoetst of zekerheid bestaat dat het project niet tot significante effecten kan leiden. De instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, zoals samengevat in tabel 1 hierboven, zijn hierin leidend.

Het Landgoed Tongeren ligt deels in het Natura 2000-gebied Veluwe. De landbouwgronden liggen buiten het Natura 2000-gebied, met uitzondering van enkele percelen in het zuiden van het landgoed (brongebied Tongerense beek).

Relevante natuurwaarden

In opdracht van BV Landgoed Tongeren is door Grontmij Nederland bv te Arnhem een Effectbeoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet opgesteld (16 juli 2007).

Landgoed Tongeren is gelegen in een oud cultuurlandschap op de flank van de Veluwe. Twee beken ontspringen op het landgoed; de Tongerense Beek in het zuiden en de Vlasbeek in het noorden. Delen van deze beken worden gevoed door kwel. Mogelijk komen in de Tongerense Beek soorten als beekprik en rivierdonderpad voor. De kamsalamander is niet waargenomen op het landgoed, maar het gebied heeft wel potentie voor de soort. De graslanden grenzend aan de beken zijn vaak erg nat.

De bossen op het landgoed zijn voor het grootste gedeelte relatief jong. Ze zijn deels ontstaan na heideontginningen. De bossen bestaan voornamelijk uit grove den. Door de geringe leeftijd en de dominantie van monocultuur grove den hebben de bossen weinig natuurwaarde. In de omgeving van de buurschap bevindt zich een parkbos dat dateert van voor 1830. In het parkbos en ook op plekken daarbuiten is habitattype 9190 Oude eikenbossen aanwezig. Er zijn geen waarnemingen gedaan van het vliegend hert, maar het is niet onwaarschijnlijk dat de soort in het oude parkbos voorkomt.

Het zuidelijk deel van het landgoed is vogelrijk. Groene specht, zwarte specht en roodborsttapuit zijn in dit deel waargenomen.

Het landgoed omvat 110 ha landbouwgrond, dat voor het grootste deel in gebruik is als grasland. Deze landbouwgronden liggen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied, met uitzondering van enkele percelen in het zuiden van het landgoed (brongebied Tongerense Beek).

Verder komt op het landgoed natte en droge heide voor. Deze heideterreinen vallen buiten het plangebied. Soorten die afhankelijk zijn van uitgestrekte heideterreinen zullen geen gevolgen ondervinden van de geplande ingrepen.

Effecten van herstructurering van het landgoed op relevante natuurwaarden

De uitvoering van de verschillende maatregelen kan effecten hebben op de relevante natuurwaarden.

Herstructurering van de agrarische bedrijven

In de huidige situatie zijn vijf grondgebonden veehouderij bedrijven actief op Landgoed Tongeren. In de nieuwe situatie zullen er twee landbouwbedrijven zijn. Eén van deze twee bedrijven komt op een nieuwe locatie. Van de twee zoeklocaties voor dit nieuwe bedrijf heeft de zuidelijke locatie de minste effecten op de natuurwaarden.

Het bedrijf dat in de huidige situatie is gevestigd aan de Molenweg 47 wordt verplaatst naar Molenweg 80. Het bedrijf verdwijnt hiermee grotendeels uit het Natura 2000-gebied. Met de verhuizing zullen ook aanpassingen aan de stalsystemen plaatsvinden, zodat dit bijdraagt aan minder ammoniakdepositie.

Als gevolg van het verminderen van het aantal bedrijven, het verplaatsen van één van de bedrijven en het gebruik van nieuwe stalsystemen zal de ammoniakdepositie van het landgoed afnemen.

Natuurontwikkeling in het brongebied van de Tongerense beek

Circa 20 ha. grond dat vrijkomt door herstructurering van de agrarische bedrijven wordt ingezet voor de realisatie van nieuwe natte natuur rond het brongebied van de Tongerense beek.

Met het Geldersch Landschap worden gronden geruimd. Ook deze gronden worden omgevormd tot nieuwe natuur.

De habitatrictlijnsoorten zullen profiteren van de natuurontwikkeling.

Zonering van de recreatie

In de huidige situatie is het landgoed tussen zonsopgang en zonsondergang opengesteld voor recreanten. Bezoekers van recreatiebedrijven in de omgeving van het landgoed zorgen vaak voor overlast. De Le Chevalierlaan en de Molenweg worden intensief gebruikt, vooral door bezoekers en bewoners van de recreatiebedrijven in Wissel.

Recreatieve ontwikkelingen zijn gericht op het verminderen van overlast door menselijke activiteiten. Onder meer door het verkeersluw maken van Le Chevalierlaan en Molenweg voor gemotoriseerd verkeer en het opheffen van de parkeervoorziening bij het Van Manenspad.

Realisatie van woon- en/of werkfunctie in vrij komende agrarische bedrijven

De vier vrijkomende agrarische bedrijven zullen andere (woon)functies krijgen. Ook enkele andere gebouwen zullen een andere functie krijgen. Daarnaast wordt het hoofdhuis 't Hull langs de Le Chevalierlaan herbouwd en komen er twee nieuwbouwwoningen in de nabijheid van de buurschap. Een groot aantal agrarische bijgebouwen wordt gesloopt.

Deze verandering van functies zal geen negatieve invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe.

Waardering van effecten

Wij zijn van oordeel dat de herstructurering zoals voorgesteld in de ontwikkelingsvisie van het Landgoed Tongeren geen significant negatieve effecten zal hebben op de voor het Natura 2000-gebied Veluwe geformuleerde concept-instandhoudingsdoelstellingen.

Conclusie

Op basis van de aanvraag en de daarbij behorende stukken hebben wij voldoende zekerheid verkregen dat het project niet strijdig is met de concept-instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Veluwe.

Teneinde de effecten op het natuurgebied te beperken tot uitsluitend marginale effecten worden aan de vergunning voorwaarden verbonden. Bij het opstellen van de voorwaarden van deze vergunning is met de zienswijze van de Gelderse Milieufederatie rekening gehouden.

Beschikking:

Gelet op het vorenstaande, besluiten Gedeputeerde Staten van Gelderland om aan BV Landgoed Tongeren vergunning ex artikel 19d van de Nbw 1998 te verlenen voor de herstructurering van Landgoed Tongeren conform de Ontwikkelingsvisie.

Aan deze vergunning zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. Voor de twee agrarische bedrijven worden t.z.t. twee afzonderlijke Natuurbeschermingswetvergunningen aangevraagd.
2. Het nieuw te ontwikkelen melkveehouderijbedrijf wordt gevestigd op één van de twee zoeklocaties.
3. Het zoogkoeienbedrijf wordt gevestigd aan de Molenweg 80.
4. De gronden die een natuurfunctie krijgen worden als zodanig bestemd in het bestemmingsplan.
5. Er dient een inrichtingsplan te worden opgesteld binnen de randvoorwaarden van de ontwikkelingsvisie.
6. Het inrichtingsplan als bedoeld in voorschrift 5 wordt ter beoordeling gestuurd aan de procedurekamer van de onderafdeling Vergunning en Handhaving van de Dienst Ruimte, Economie en Welzijn, o.v.v. zaaknummer 2007-012830.

Arnhem, 18 oktober 2007

namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

ing. J.D. van Rheenen
dienst Ruimte, Economie en Welzijn
onderafdelingshoofd Vergunningen en Handhaving
van de afdeling Landelijk Gebied

Verzonden op:

coll.
code: 2007-012830 Beschikking Landgoed Tongeren.doc /